

סא :

כל המנחות באות מצה פרק חמישי מנחות

עין משפט
נר מצוה

א ומי' פ"ג מהלכות כהנים
הלכות י"ז
ב ב"מ פ"ט ע"ג מ"ג מהלכות
הלכות ט"ז

שיטה מקובצת

[6] והנחתו זו תנופת היתה
והרי והנחתו כסוף הרישה
הוא דרכו וכס' כהנים
שמוע הדרושה היתה
כסופע הקריאה כמו
[שמוע] ושמחתי [לעיל]
הגיע לארסי אורב אבי כו'
וראה לומר והנחתו מזה
ר"ל וראה דכתיב לעיל והניחו
אלהים: [7] מ"ד בני ישראל
מניין גימט רש"י
והייתה כאשר כתוב
בספרי ולא הניחו לפניו זה
עובדי כוכבים ונשים שרין
והשקין הכהנים מניין על
ידם וקשה הניח לקמן
האשה הקרן מנין על ידו
ולא קמי' הוהבי כוכבים
הכהנים מניין על ידם
לשקין נראה הנימא
המחובה בספרי א"א מצוה
שלא חלק הכהוב בין קרבן
עובדי כוכבים לקרבן נשים
בספרי ולא חלוק בין קרבן
עובדי כוכבים לנשים
כתופה מה לי לא חלק
למספיק שאין למספיק אלא
בעלים ולחלוק תנופה
קרבן עובדי כוכבים
לקרבן נשים שהרי תנופה
בכחן כסמיה ומה ת"ל בני
ישראל ופי' גימט זו אין
תנופה קרבן עובדי כוכבים
הכל אלא קרבן נשים
בכמה מניין על ידם.
ועם פי' דבר ר"ל מביא
למ"ד שלמי עובדי כוכבים
עולה ופירשני א"א
תנופה אלא פי' לרש"י
עובדי כוכבים שלמי ננימו
א"א אין תנופה
קרבנותיה ולא ידו לקרבן
נשים שהרי הן קרבן
הבשר אבל קרבן עובדי
כוכבים אין העובדי כוכבים
אחילין את הבשר לסיפק אין
לרן קרבן: [8] עובדי
כוכבים קרבן: [9] עובדי
אלה כו' יתבה ו"ה נסח:
[10] א"א כ"ד. מ"ד רש"י
המקראות מביאישן זו את זו
כו' ולא נראה הארבה כו'
דאשכחנה בעלים יש לנו
לומר המקריב לרבות נשים
כו' ואמר הרי' הרי' את
כ"ד רש"י שמעין מהאי
קרא וכן ידו כדוריש
לעיל וא"כ א"כ יתבין
שנים: [11] ת"ר:
[12] בכורים כהן אף השלמים
כהן מנין ה"ד ומה ר"ל ומה
להלן בעלים ורבותי המקריב
ובח' השלמים ידו הביאה
וגו' להניח בין און בכורים
בעלים: [13] ל"ח עשרה:
[14] אחו אנשים ואחר נשים:
[15] ולמספרן כל שאני וכלות
לאב בעוה עובדי כוכבים
הרביב לו כן נר' עיל לב לא
ב"א א"א מקרי' ונ' א"א
לא אורח ארעא: [16] סמיה:
[17] כהן. ובתי' א"א שניה
כשלוה היה אלא כשלוה
אחו: [18] ויהי ובריה ויקא
איבא קריא וקשה דיקון
התופה רבתן מספקין לה
מקרא סמיה גס כן איבא
קריא ורציה' כסו בעלים
הני' אחות: [19] את ראה
התופה והתיריה' מתבין ומה
חלק ביעין: [20] וברש"י
רספסה סוטה:

דמופת אשם ממיים אכל לפני ה' דהקן למה לי אי לאו משום דנענין
במעמד ומיהו קשה דמשמע הכה גבי הגשה דלא לא עני יסוד הוה
מכשרה קין דרומית מורית להגשה א"ע"ג דכתיב לפני ה' והגשה
במונח היא ולא אילטרין למעוטי בחון א"כ לא אחא אלא לאכרוביה
מעמד קשה דנפק דהגשה גופה
משמע בהקומן רבה (ועיל י"ז): דנענין
לפני ה' ממש דקאמר רבי אלעזר יסול
יגישנה במערה של קרן או בדמוה
של קרן ומסיק כשמה אומר לפני ה'
במעמד ביטולת א"ל פני המונח
וכשמה אומר אל פני המונח כדיום
קיימת לפני ה' במעמד כדמפרש
דקסבר כוליה מונח כפסון קאי אלמא
דאי ולא חיל הוה קרינא ביה לפני
ה': [ב"ה] מניח ידו תחת ידי הבעלים
וגבי' לאו דווקא קאמר תחת יד
הבעלים ממש דל"כ הויה לה יד
הבעלים חליצה בין הכלי ובין יד הכהן
ובסוף שתי מדות [לקמן ז']. מספקין
גבי ז' בעלי חביון לינפו כוליה כהדי
הדדי קא הויה חליצה אלא הבעלים
אחזין באונגו הכלי והכהן כשוליו
מנתנה והיינו תחת יד הבעלים והכי
לא כהדי בשליה מס' כהנים (מ"ו)
הגיע לארמי אורב אבי מוריד הסל
מעל כמיו ואוחו וסמיה ומספן
מניח ידו תחתיו ומניפו ז' ובקונטרס
פי' לקמן פתק שתי מדות (דף כ"ג).
דמופת הכהן לא איכפת לן אש יש בה
חליצה דעיקר תנופה כנעלים ז' היא
וקשה דמנא לה ז' הא מרייהו
מנין ופירושמי ז' א"א משמע קא' דהי
[18] [תמך קא' ממש דגריס' בני תנופת
מנחת סוטה וכן מניח ידו כו' ואין
הדבר כעור מניח מפה ואינו מוסיף
מניח כהן לן ואפילו תימא ילך אין יוצר
הרע מנין לזאת שעה ומיהו מנינו
למירר דל"פ שזה למעו וזה למעלה

מה כלן. [1] בכורים [2] [כהן]: ונימא נמי. מנא דמתניין והכורים
דכרי ר' יהודה דשמעין ליה נמי דלמר דנעני תנופה לכורים:
הנחה. שנימוחה לפני המונח: הואיל ופסח כו'. ולהכי נקט ר'
אליעזר כן יעקב משום דהוא יליף [3] טעמא מידו דהוא רישא דקרא:
ורב גבריה. שהוא חס' צימר
דקיימא לן (עירובין דף סג): משנת ר"א
[3"ו] קב ונקי: מאי קאמר. רישא
קמי אחד [4] נשים ואחד אנשים והדר
קמי אכל לא כבחרים דמשמע אנשים
ולא נשים: קרבנן טעון סנוסה. ושל
נשים מנין להו כהן לחודיה: בני
ישראל מניין. דכתיב זלו את אהרן
דבר אל בני ישראל לאמר המקריב וגו':
מנינו כו'. דמנא דל"כ כרישידו בני
ישראל ופתק בני ישראל סומכין ואין
העובדי כוכבים סומכין בני ישראל
סומכין ואין ענת ישראל סומכות:
יכול לחוק סנוסה. שלא יהא קרבן
נשים ועובדי כוכבים טעון תנופה
כישראל: לא. כלומר לא נחלוק:
דמה לי חלק כסמיה. כלומר טעם
יש כסמיה שהסמיה כנעלים עלמן
כדלמרינן כפי' שתי מדות [לקמן כ"ג].
ידו ולא יד שלוחו חלק עובדי כוכבים
ונשים אחר שמעטן הכמוז מלסמוך
ז' אין כקרבנן ז' סמיות: נחלוק
סנוסה. כתימה: שהסנוסה כהנשים.
ויכולים עובדי כוכבים וגושים להשומ
כהן שלמי: א"כ. דטעון תנופה מה
מ"ל בני ישראל בני ישראל מניין הן
עלמן ואין הנשים מניין הן עלמן א"ל
כהן ז': מנא אידך. כתימה: א"ל
אומר המקריב אלא המקריב את
המזב הוא יניף ולא נעלים:
הא
בעלים אמור [1] הא כיצד כהן מניח ידו תחת ידי הבעלים ומניף
ביצד

פעמים נוגעין ידו בידה על ידי שמתמיד תנופה [2]: מצינו שחלק הכהוב בין קרבן ישראל לקרבן עובדי כוכבים לקרבן נשים כסמיה. פי'
בקונטרס דמנא דל"כ כרישה בני ישראל ומנן בני ישראל סומכין בני ישראל סומכין ולא ענת ישראל סומכות ולקמן
בסוף שתי מדות (ג"ח) אמרינן נמי בני ישראל סומכין ואין העובדי כוכבים סומכין וז"ל ותופיו לו מדדריש' כסוף שתי מדות (ג"ח)
קרבן עובדי כוכבים וי"ל דאילטרין קרבנו דלא תימא שיקמו ישראל בשבילו [3] כגון שמיא נכרים בשבילו ואי' מקרבנו ולא קרבן
מנינו נפקא ויש לומר דהוה אמיהא כיון דלמי יכול לסמוך יסמוך אחר בשבילו ולא דמי לקרבן חביון דבר סמיה הוא וכי תימא אשה נמי ליבעי
מינעו שלא יסמוך אחר בשבילה שמה יש מינעו אי נמי כיון דגלי כעובדי כוכבים הוא הדין כגשה ואי' וי"ל קרא למעוטי תחת ידו ולא יד
שלוחו תיפוק לי מקרבנו ולא קרבן חביון וי"ל דאילטרין מני קרלי דלא תימא כי שיהי שלמי עדיף דשלוחו של אדם כמיו: וי"ל נחלוק
בתנופה. שלא יהא קרבן עובדי כוכבים וקרנן נשים טעון תנופה [4] (בישראל) לא מה לי חלק כסמיה כו'. כלומר לא נחלוק כדמסקי דיש
טעם כסמיה [5] שיהא כנעלים והכמוז מינעו עובדי כוכבים וגושים אכל תנופה כהנשים נמי וכשמיעט הכמוז עובדי כוכבים וגושים מינעו ולא
כהנים ויש ספרים שכתוב בהן מ"ל בני ישראל בני ישראל מניין ואין העובדי כוכבים מניין ואין הנשים מנינות וברוב ספרים לא מסיים כהו
ואין עובדי כוכבים מניין ועוד קשה דלקמן (דף סג): דמנא והאשא כהן מניף על ידה ה"ל לתימא והאשק והעובד כוכבים כהן מניף על ידיהם
ועוד תמני דתנן א' אנשים וא' נשים ה"ל למנא א' אנשים וא' נשים וא' עובדי כוכבים: [6] בישראל אבא א' באהרים. מנ' רב יהודה
דכ"י קאמר אחד אנשים ואחד נשים ואחד עובדי כוכבים קרבנן טעון תנופה והתופה עלמה בישראל אכל לא כדרי נשים [7] ולא כדרי עובדי כוכבים
ובקונטרס' תמוז גירסא אחרת כמו ששנינו בת"כ אחר רבי יוסי מנינו שלא חלק הכמוז בין קרבן עובדי כוכבים לקרבן נשים לעובדי כוכבים
נחלוק בתנופה [8] מה לי חלק כסמיה שאין סמיה אלא כנעלים לא נחלוק בתנופה שהתנופה כהנשים וכיון שיש תנופה שלא כנעלים יש לנו
לחלוק ולהוציא קרבן עובדי כוכבים לגמרי מדין תנופה שאין מזה ושוק שלהן חלוק משאר הבשר שהכל להנשים אכל קרבן נשים שמה ושוק
להנשים והשאר כנעלים יהא קרבנן טעון תנופה כהנשים ומה מ"ל בני ישראל בני ישראל מניין ואין הנשים מנינות ולשון זה מיושר שכמה
מקומות כשמועה זו יש להבין שקרבן עובדי כוכבים אין טעון תנופה כלל כן הגי' בקונטרס וקא' קשה דל"פ שאין מזה ושוק חלוק משאר
הבשר יהו כזכחי שלמי לצור דתנופתן כמו שהן לרבי כדלקמן [9] ועוד דמי דכל שלמי העובד כוכבים להנשים משום דערל אסור בקדשים
כדלמר כפי' הערל (וימות עד). מ"מ אי צעי ידיו ליה לישראל דשאר הבשר שרי לישראל בר מחוה ושוק דלסור ומה נפקח מזה ושוק שלהן חלוק
משאר הבשר שיה מותר לנשים וזה אסור לנשים וירסא דלשונה יש ליישב קא' דלא צעי למיתני כמתניין אחד אנשים ואחד נשים ואחד
עובדי כוכבים וכן כדבריהם דלקמן לא צעי למיתני והאשא והעובד כוכבים משום דלמאן דלמר לקמן פתק ואלו מנחות (דף עג): שלמי העובד
כוכבים עולות לא שייך עובד כוכבים בתנופה כלל דעולה לא צעיה תנופה אפילו בישראל ואי דיהיב ליה לישראל כדתימא תתם עובד כוכבים
שהתנדב להניח שלמים נתן לישראל אולן ישראל ומפ' דהכי קאמר על מנת שיתכפר בהן ישראל אולן ישראל מסתברא דכי האי גונא בעי
תנופה דדיין קרבן ישראל ומיהו רישא דמנאי ודאי לאו כתיבן דלמר שלמי העובד כוכבים עולות דקמי הגשה ולא תנופה [10] מנחת העובדי
כוכבים משמע דנקמלה ושיריה להנשים מדנע"ה הגשה ולמאן דלמר שלמי העובד כוכבים [11] אין מתנדב עובד כוכבים אלא עולות כמתנות נמי אין
מתנדב אלא מנחת נכסים כדלוי' כלל וכמתנת נכסים תנן ולא תנופה ולא הגשה ואע"פ דהא דמשמעין מהגשה הוא טעמא משום דלוי' הגשה
בגלל עמלה אלא גם היתב כדלמר ר' שמעון כיון דהתנדב מנחת נכסים הוה דיהה כהא עמ' דלמאן דלמאן חשיב לה גבי הגשה
אין ז' א"א בני ישראל גרים ועבדים ששוחריים מנין תלמוד אמר המקריב. משמע דלא הוה כלל בני ישראל וכן כפי' הערל (וימות עד):
פירשמי ותימה דכפרק בנות כותים (מה לר). דרשי' בני ישראל בני ישראל מניין ואין העובדי כוכבים מניין ואין גרים מנינות לא ממעטין
וכן גבי גונב נפש כו' [המקורן (סאהרין ס.)] לא ממעטין מנחת ישראל גרים ומשוחריהו וכן כפי' דערפין (ה' ד): דרשי' בני ישראל מעשריין ואין
העובדי כוכבים מעשריין ולא גרים ולא עבדים אע"פ שאינם משוחריהו ושמה כלל הנך יש שום ריבוי דמדרי גרים ומשוחריהו ז' מניולאים

מסורת הש"ס
[1] סוכה ז': מסות ז':
[2] ש"ק פ"ג ז"ק ז' (ויקרא)
[3] פסח ג'. [4] ויקרא ט'.
[5] בעלים כהנים. [6] ז' לא
נחלוק סס כסמיה ופסעו
הש"ק ז' (ויקרא) ופסעו כסמיה
כמ"ו [7] [8] [9] [10] [11] [12]
סוכה ז': ד"ה המנין.
[13] [14] [15] [16] [17] [18] [19] [20]
לא נחלוק סס כסמיה ופסעו
לפרס הש"ק מ"ל וידי.
[21] [22] [23] [24] [25] [26] [27] [28]
עובדי כוכבים. [29] לא מה לי
לא חלק. [30] [31] [32] [33] [34] [35]
א"ע"ג דמי כו'. [36] [37] [38] [39] [40]
מנינו כו'. [41] [42] [43] [44] [45] [46] [47]
מה ד"ה לרבות ונשים
סאהרין פו. ד"ה גו'.

תורה אור השלם

1. ועתה ובה הבאתי את
ראשית פרי האדמה אשר
תחת לי וזו והנחתו לפני
אלהיך והשתחוית לפניו
אלהיך: וברוי כו'
2. ויהי הביאה את אשר
את החבל על החמה
ייבאו את תורת הדין
אתו תנופה לפני ה'
ויקרא ז' ל

מנחת רש"י

מה כאן. נכריים כהן
דכתיב ויקח הכהן (סוכה
זו). ומה להלן בעלים.
ההוא כנעלים משמי
דכתיב ויש את קרבנו לך
מנח עלמי וספק ליה ידו
הכילה וכו' [1]. תחת
ידו בעלים. כנעלים אחרים
בשפת הכהן וכו' מניח ידו
תחת שלמי וכן מפסי
כמסמ' כו' [2]. ומה
והנחתו זו תנופה. כדלמ
הפסח נחמך ויקח הכהן
הטעם מדין והניחו לפני ה'
וגו'. ובספרי נחמך וימנחו
ממלך שחור ועולו ומה נעלו
למספ' כהן לן מה אלקים
והנחתו לפני ה' ומה ר"ל
שמות ז' שיהא מנחת אלו
למנחת ימות ומנחת ומנח
[3]. והנחתו הרי
הנחה אמור. שפתיך לך
שמלות להניחו לפני המנח
ואח"כ יעלוהו הכהנים
למזבחה: סוכה ז'.

רבינו גרשום

הואיל ופתח בו הכהוב
תחלה הואיל ורי אליעזר
ספיקו לתנופה מרוביתו
הכיבוי ברישא דקרא חובבא
ליה לרי דסדר תנתי
והכוריהו כדבירי ר' אליעזר:
ורב גבריה כדאמרינן משנת
ר"א קב ונקי: ותנופה עצמה
ישראל מניפה אבל לא נשים
(אלא שיהלן) ישראל אכל
לא באחרים לפי ישראל אכל
שחלק הכהוב בין קרבן
עובדי כוכבים לקרבן נשים
בספריה כפי' שתי מדות
של יבש: מה לי חלק
בספריה שאין טעונה סמיה
שהסמיה כנעלים ועובדי
כוכבים ונשים אין כנענים
לעויה אבל תנופה כהנשים
הלכן קרבנן טעון תנופה
ומה ת"ל בני ישראל מניין
קרבנן עס הכהנים ואין
העובדי כוכבים מניין
קרבנן אלא כהנים